

J

Jaczkó Pál dr., volt országgyűlési képviselő. 1872-ben született Poprádon, Szepesmegyében. Előbb mérnöki, azután pedig jogi tanulmányokat folytatott a

budapesti, berlini és párisi egyetemen. Ügyvédi oklevelet szerezve, 1900-ban Budapesten ügyvédi irodát nyitott, előzőleg Horánszky Nándor irodájában folytatott gyakorlatot. 1910-ben a szilágymegyei tasnádi kerület mandátumát nyerte el Justh-

párti programmal. A háboru alatt kerületében nagy szociális munkásságot fejtett ki. Mint a főváros törvényhatósági bizottságának tagja, annak életében vezetőszerepet játszott 1920—1926-ig.

Jakabb Oszkár dr., h. államtitkár. 1888. okt. 13-án született Apatinban. Tanulmányai elvégzése után 1910-ben a pénzügyminisztériumban kezdte meg működését. 1921-ben, mint az illetményosztály vezetője min. oszt. tanácsos, 1924-ben, mint a költségvetési osztály vezetője, miniszteri tanácsos és 1927-ben a szanalás keresztülvitele körül kifejtett tevékenysége elismerésül h. államtitkár

lett. A háboru alatt főként a hadbavonultak családjainak segélyezésével, a hadirokkantak, a hadiözvegyek és hadiárvák nyugdíjügyeivel foglalkozott. Mint a költségvetési osztály vezetője, az utolsó években ő végezte a költségvetések összeállításának felelősségteljes munkáját. A pénzügyminisztérium képviselőjeként helyet foglal az államvasutak igazgatóságában, az állami vas-, acél- és gépgyárak, valamint a csepeli kikötő felügyelő-bizottságában. Munkássága elismerésül több kitüntetésben részesült s a háboru alatt megkapta a Ferenc József-rend hadiékítményes lovagkeresztjét is. Tagja az országos közlekedési bizottságnak, az országos idegenforgalmi tanácsnak és az állandó dohánytermelési szaktanácsnak.

Jakabffy Elemér, volt országgyűlési képviselő. 1881 máj. 17-én született Lugoson. Főgimnáziumi tanulmányait szülővárosában, az egyetemet Budapesten végezte, ahol jog- és államtudományi doktorrá avatták, majd 1907-ben ügyvédi vizsgát tett és Lugoson ügyvédi irodát nyitott. A koalíció idejében a megyei ellenzék egyik vezetője volt. 1910-ben a németbogsáni kerület nemzeti munkapárti programmal országgyűlési képviselővé választotta s e mandátumát az összeomlásig megtartotta. A képviselőházban számos törvényjavaslat előadójaként szerepelt. A delegáció tagja volt. A románok bevonulása óta állandóan otthon tartózkodik. 1922-ben létesítette Sulyok Istvánnal együtt Magyar Kisebbség című kéthetenként megjelenő folyóiratát, mely elsősorban az erdélyi magyar kisebbség életnyilvánulásainak hű tükré. A folyóirat melléklapja, melynek „Glasul Minoritator” a címe, román, német és francia nyelven írott cikkeiben a kisebbségi törekvéseket mutatja be. 1924-ben „Erdély statisztikája” cím alatt jelent meg egy nagyobb műve, amelyért hadbíróság elé is állították. Mint kiküldött, ismételten szerepelt a genfi kisebbségi kongresszusokon.

Jakabffy Imre, volt országgyűlési képviselő. 1850-ben született Budapesten. Középiskoláit Budapesten és Esztergomban, jogi tanulmányait Pozsonyban végezte, ahol a bírói és államelméleti vizs-

gát letette. Tanulmányai befejeztével hazakerült Krassószörény vármegyébe s 1872-ben tiszteletbeli vármegyei aljegyző, az 1883-iki tisztújításkor alispán, 1887-ben ugyane vármegye főispánja és a volt 13. és 14. határőrezredekéből alakított vagyonközösségek kormánybiztosa, 1898-ban pedig a belügyminisztérium államtitkára lett. 1900-ban ez állás alól saját kérelmére felmentették és nyugdíjba vonult. 1886-ban a királyi tanácsosi címet kapta, 1889-ben a Magyarország és Románia közti határvonal megállapítása alkalmából legfelsőbb elismerésben részesült, 1896-ban a Szent István-rend kiskeresztjét kapta. 1898-ban a szászhermányi kerület képviselője lett, azután pedig kétizben a karánsebesi választókerületet képviselte szabadelvűpárti programmal. 1903 novemberétől 1904 decemberéig a Ház alelnöke volt. A Khuen-Héderváry-kabinetben 1910-ben belügyi államtitkárrá nevezték ki. Ugyanez évben a titkos tanácsosi címmel tüntette ki a király. Az 1910-i választásoknál Budapest székesfőváros VIII. kerülete küldte fel az országgyűlésbe nagy többséggel, Nagy Dezsővel, a kerület volt Justh-párti képviselőjével szemben.

– **Jákói Géza**, volt országgyűlési képviselő. 1857. aug. 7-én született a veszprémmegyei Magyarbaragon. Középiskolai tanulmányait a pápai ref. főiskolán végezte el, majd a selmecbányai erdőmérnöki főiskolára ment. 1884-ben Veszprémmegye választotta meg erdőgondnokává. Ötödfélesztendei működése alatt a bakonyi községi és közbirtokossági elhanyagolt erdőket rendezte s az egész bakonyi erdőgazdaságnak valósággal életet adott. Eszterházy Móric gróf főispán meghívására 1888-ban elfogadta a pápa—ugodi hitbizományi uradalom erdőmesteri állását s az uradalomnak 1903 óta jószágigazgatója volt. A vármegyei életben és társadalmi téren is nagy tevékenységet fejtett ki. 1906-ban a Ferenc József-rend lovagjává nevezte ki a király. Az 1910-iki általános választásokkor a nemzeti munkapárt programja alapján elnyerte az ugodi kerület mandátumát.

Jalsoviczky Sándor id. (*jelsovai*), felsőházi tag. 1857-ben született Nagykőrösön. A budapesti és heidelbergi egyete-

men végezte el jogi tanulmányait s 1881-ben állami szolgálatba lépett. Mint fogalmazógyakornok, Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos, a rendőri osztály főnöke mellett résztvett a fővárosi államrendőrség és a csendőrség szervezési munkáiban. 1900-ban miniszteri titkári rangban a rendőri büntetőosztály vezetésével bízták meg. Tíz év múlva már mint miniszteri tanácsos a közrendészeti és rendőri büntetőosztályok élén állott s elnöke volt a harmadfoku rendőri büntető tanácsnak. A közlekedési rendészet terén számos újítást honosított meg. Az ő idejében rendszeresítették a taxamérőt és az autótaxit. Az Országos Automobil Alap felállítását és az Európában ma is egyedül álló Országos Automobil Szakértő Bizottság megszervezése az ő kezdeményezésére történt s nevéhez fűződik az autók közúti forgalmáról Párisban 1909-ben kötött nemzetközi egyezmény életbeléptetése is. 1912-ben állami főfőiskolát állított fel. Ő szabályozta az egységes rendőri büntető eljárást és sokat fáradozott a tűzvédelem megszervezése érdekében is. A belügyi kormányzat képviselőjében több külföldi kongresszuson és tanácskozáson vett részt. 1917-ben vonult nyugalomba államtitkári rangban. A Lipót-rend lovagkeresztjének, a polgári hadi érdemkeresztnek s a vöröskereszt hadiékitményes tiszti diszjektivényének tulajdonosa. Egyházának életében is tevékeny részt vesz, rendszeres tagja a református egyetemes egyház zsinatának s tanácsbírája a dunamelléki református egyházkerületnek. A törvényhozásnak első ízben tagja; Pest vármegye törvényhatósága küldötte be a felsőházba.

Janiga János, volt országgyűlési képviselő. 1862 máj. 12-én született Szabadkán. Középiskoláit szülővárosában végezte el, a jogot a budapesti egyetemen hallgatta s itt tette le a doktorátust és az ügyvédi vizsgát is. 1889-ben Szabadkán ügyvédi irodát nyitott. Három év múlva a város ügyésze lett s ez állását hat éven keresztül viselte. A

város közeletében igen nagy szerepet játszott. Az 1910. évi választásokon nemzeti munkapárti programmal Szabadkán választották meg.

Janka Károly, volt országgyűlési képviselő. 1872-ben született Mádon, Zemplén megyében. Középiskolái után a sárospataki kollégiumban a teológiát végezte. Sátoraljaujhelyre került Fejes István református püspök mellé segédlelkésznek. Hat éven keresztül Homonnán volt missziós lelkész, 1916-ban pedig Cigándon választották meg lelkésznek. Pályáján kiérdemelte híveinek közszeretetését és a tiszáninneri református egyházkerület főjegyzője, valamint püspökhelyettese lett. Mint a keresztény publicisztika jónevű művelője, két évig szerkesztette a „Homonna és Vidéke” című politikai hetilapot. Az első nemzetgyűlésen kisgazdapárti programmal, a második pedig egységspárti programmal képviselte a királyhűmecei választókerületet. Régi kerülete küldötte be az országgyűlésbe is, azonban nem sokkal azután lemondott mandátumáról.

Jankó Ágoston, főispán. 1856-ban született a pozsonymegyei Felbakán. Tanulmányai befejeztével Torontálmegye szolgálatába lépett 1881-ben.

1883-ban Tiszánakkor akkori miniszterelnök a bukovinai csánokok telepítésével megbízott Gromon Dezső kormánybiztos mellé helyhatósági biztosnak nevezte ki. Ebben a minőségben építette fel Hertelendyfalva, Sándoregyháza és Székelykeve községeket. 1886-tól kezdve megint Torontálmegye szolgálatában állt. 1903-ban a vármegye alispánjává választották. E pozíciójában rendkívül sokat fáradozott a „legsötétebb Torontál” megcsorbult hírnevének kiköszörülésén. A világháború alatt fokozott tevékenységet fejtett ki s érdemeiért megkapta a Ferenc József-rend hadiékitményes tisztkeresztjét. A szerb megszállás alatt karhatalommal távolították el állásából, de ő továbbra is Nagybecskerekben maradt és mint tuzs állandóan ellenőrzés alatt állott, sőt egyszer haza-

arúlással és felségsértéssel vádolva le is tartóztatták. 1919 őszén erőszakkal távolították el a megszállott területről. 1921-ben Csonka-Torontál vármegye egyideig az ő vezetése alatt önálló törvényhatóságként működött. 1923-ban Tolna vármegye főispánjává nevezték ki. 1928-ban megkapta a II. oszt. magyar érdemkeresztet a csillaggal.

Jankovich Aladár gróf (*pribéri és vuchini*), volt főrendiházi tag. 1850. júl. 20-án született Szőlősgyörökön, mint néhai László gróf elsőszülött fia. A katonai pályára készült és négy évig szolgált, mint hadnagy a 10. honvédhuszárrezredben. Cs. és kir. kamarás. A horvát országgyűlésnek mágnástagja volt. 1907-ben belső titkos tanácsos lett. Neje Bombelles Klotild grófnő csillagkeresztes hölgy.

Jankovich Béla dr. (*jeszenicei*), felsőházi tag. 1865. ápr. 29-én született. Középiszkolai tanulmányait a bécsi Theresiánumban, főiskolai tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte, melynek tanácsa 1888-ban az államtudományok doktorává avatta. Közben néhány szemesztert hallgatott a párisi Sorbonne-on is. 1888-tól 1891-ig természet-tudományi tanulmányokat folytatott a budapesti, londoni s a freiburgi (németországi; im Breisgau) egyetemeken, beutazta Közép- és Nyugat-Európát, azután pedig másfél évig tartó földkörüli utat tett, miközben hosszabb időt töltött az Északamerikai Egyesült-Államokban, Japánban, Kinában. Külföldi tartózkodása idején írta „Tanulmányok a német valuta átalakításáról“ szülő tanulmányát, melyet a Magyar Tudományos Akadémia 1889-ben a Lévay-pályadíjjal jutalmazott. Végképpen hazatérve, sokáig hontmegyei birtokán gazdálkodott; élénk résztvevő vármegyéje közéletében s 1894-ben Hontmegye törvényhatósági bizottságának tagja lett. 1901-ben magántanárrá habilitáltatta magát a budapesti tudományegyetemen; közgazdaságtant adott elő; modern szellemű, alapos előadásainak sok hallgatója volt. Nagy feltűnést keltett 1909-ben a bankkérdésben adott véleménye, amelyre sokáig hivatkoztak a politikában s közgazdaságban egyaránt. Tudományos kutató munkája mellett

már korán foglalkozott politikai kérdésekkel is. A szabadelvű eszmék híve volt és rendkívül gyors és fényes politikai karriert futott meg. 1910-ben, az akkor alakult nemzeti munkapárthoz csatlakozván, az ipolysági kerületben kapott mandátumot. Már a rákövetkező év november 23-án a képviselőház egyik alelnökévé választotta s a király 1912 szeptemberében valóságos belső titkos tanácsosai sorába emelte. 1913. febr. 9-én választás- és közoktatásügyi államtitkár, néhány nappal később, 1913. febr. 26-án pedig közoktatásügyi miniszter lett, egy, a kormányban hirtelenül kitört részleges válság megoldása során. Ezt a tisztelet 1917. június haváig töltötte be, amikor a Tisza-kormányral együtt ő is lemondott. Miniszterségéhez számos nevezetes közoktatásügyi reform fűződik. Érdemeinek elismerésül a király 1916-ban a vaskoronarend I. osztályával s lemondása után a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki. Tisza István legbizalmasabb barátai közé tartozott s mert a forradalmak alatt és után nem találta meg a politikai közéletben politikai eszméinek megvalósítását, vissza is vonult a közszerepléstől s inkább tudományos, közgazdasági buvárlatainak szentelte idejét. Tudományos kutatásainak eredményét folyóiratokban és könyvekben tette közzé. Főbb munkái: *Utazás Indokínában* (1893); *Frankreich in Indochina* (1893); *Japanische Zustände* (1894); *Külkereskedelem és váltóárfolyam* (1894); *Die Machtverhältnisse in Ost-Asien* (1895); *Aranyágó és áralakulás* (1895); *Indexnummer* (1899); *A közgazdaság módszere* (1902); *A határháson elmélete és a psychophysikai alaptörvény* (1908); *Művelődéstörténeti párhuzam nyugat és kelet között* (1911); *A pénzüintézetek reformja* (1911); *Barzahlung als Grundlage unserer Valutapolitik* (1911); *Az értékelmélet mechanikai alapelveiről* (1906—1908); *Osztrák és magyar indexszámok 1867—1909* (1909); *Kereskedelmi mérlegünk passzivitásáról* (1913); *Beiträge zur Theorie des Geldes auf Grund der Erfahrungen in den Jahren 1914—1925* (Wien, 1926). Nagyméretű tudományos munkásságának elismerésül a Magyar Tudományos Akadémia 1913-ban levelezőtagjává vá-

lasztotta. Az összeomlás után visszavonult a közélettől és előbb hontmegyei birtokán gazdálkodott, majd 1922-ben átment Fejérmegyében levő birtokára s azóta e vármegye törvényhatósági bizottságának virilis jogon tagja. A felsőház tagjává 1927 januárjában Fejér vármegye törvényhatósága választotta meg.

Jankovich Bésán Endre gróf (*pribéri és vuchini*), országgyűlési képviselő. 1884-ben született Terezovácon, Szlavóniában. Ósrégi somogymegyei család

ivadéka, akinek Öreglakon majorátusi birtoka van. Középiskoláit a budapesti piaristáknál végezte, majd Magyaróváron elvégezte a gazdasági akadémiát. 27 hónapig szolgált a Vilmos császár huszárokknál a fronton, majd a háboru utolsó évében hat dunántuli vármegyének élelmezési kormánybiztosa volt Veszprém székhellyel. A kommunizmus után ismét bevonult katonának és 1921 áprilisában szerelt le, mint szolgáltonkívüli százados. Az ugori kerületben választották meg képviselőnek, mint pártkivülit 1922-ben és 1926-ban is.

Jankovich László gróf (*pribéri és vuchini*), volt főrendiházi tag. 1860 március 2-án született. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a budapesti királyi magyar tudományegyetemre járt, ahol jogtudori oklevelet szerzett. Zalamegye közigazgatási életében élénken részt vett. Egy ideig Zalamegye főispánja volt. Meghalt 1921 dec. 9-én.

Jánky Kocsárd, vitéz (*bulcsi*), felsőházi tag, a m. kir. honvédség főparancsnoka. 1868-ban született a hunyadmegyei Déván. Atyja altábornagy volt. A

katonai főreáliskola elvégzése után a bécs-ujhelyi katonai akadémia növendéke lett s 1889-ben hadnagygyá neveztek ki az egykori cs. és kir. 1. huszárezredhez. Néhány évi csapatbiztsági szolgálat után a hadiskolába vezényelték s annak elvégzésével 1898-ban a vezérkarhoz osztot-

ták be, időközönként azonban csapat-szolgálatot is teljesített a 8-as huszárokknál. 1909-ben a temesvári 1. lovas-hadosztály vezérkari főnöke lett, majd lovag Frank Liborius hadseregfelügyelő mellett szárnysegédként működött. A hábcru kitörésekor a cs. és kir. 4. huszárezred élén vonult hadba s ezredével részt vett 1914—1915. évek véres harcaiban, melyeket az oroszokkal vívtak a központi hatalmak. 1916 tavaszán előbb gyalog-, majd lovasdandárparancsnokká nevezték ki s dandárai-val az oroszok és olaszok ellen harcolt egészen az összeomlásig. Kiváló szolgálataiért és vitézségéért a kitüntetések egész sorában részesült. A Mária Terézia-rend lovagkeresztjén kívül a hadiékítményes és kardokkal diszitett II. és III. osztályú Vaskoronarend, a Lipót-rend lovagkeresztje, a III. osztályú katonai érdemkereszt, az ezüst és bronz katonai érdemérem, a II. osztályú német vaskereszt, a Károly csapatkereszt s a Vöröskereszt tisztí diszjelvénye ékesíti mellét. A forradalom idején visszavonult, de 1919 őszén megjelent a kötelesség hívó szavára s a szegedi katonai körlet parancsnoka lett. E minőségében jelentős része volt a nemzeti hadsereg megszervezésében s kiépítésében és rendkívül értékes munkát fejtett ki a honvédség újjászervezésében. 1925 novemberében, néhai vitéz Nagy Pál gyalogsági tábornok lemondása után, Magyarország kormányzója őt nevezte ki a honvédség főparancsnokává.

Jánosi-Engel Gyula, volt kormánybiztos. 1857 jul. 24-én született Pécsen. Középiskoláit Pécsen és a kereskedelmi akadémiát Bécsben végezte. 1871-

ben belépett édes apja fakereskedő üzletébe, ahol 1909-ig működött, mint cégtárs-cégtfőnök. 1911-ben az Első Dunagőzhajózási Társaság kőszénbányái igazgatását vette át s jelenleg is itt működik, mint igazgató, közben mint szénkormánybiztos fejtett ki eredményes munkásságot. A magyar nemességet Jánosi előnévvel 1885-

ben kapta, a párisi kiállítás alkalmával szerzett érdemei elismerésül. 1909-ben udvari tanácsosi méltóságot kapott.

Jánossy Gábor, országgyűlési képviselő. 1870 szept. 18-án született a vas megyei Nemesmagasiban. Iskoláit a soproni ev. lyceumban és a budapesti tudományegyetemen végezte. Évekig ügyvédbojtárkodott, majd 1897-ben Vas vármegye szolgálatába lépett. Előbb vármegyei aljegyző, árvaszéki első jegyző, ülnök volt, majd árvaszéki elnökké választották. Társadalmi, szociális, kulturális és irodalmi téren fejt ki évtizedek óta érdemes tevékenységet. Fővárosi és vidéki lapokban számtalan társadalmpolitikai s egyéb cikke, ezenkívül több önálló műve jelent meg. Celldömölkön egységspárti programmal választották meg országgyűlési képviselővé. Mindenkor függetlenségi érzelmű volt s nagyatádi Szabó István lelkes hive.

Jánosy Zoltán, volt országgyűlési képviselő, ny. államtitkár. 1868-ban született Nagylétán. Középiskoláit Debrecenben, a teológiát és filozófiát Budapesten és Zürichben végezte el. 1891-ben a debreceni gimnázium tanára lett, majd több külföldi tanulmányutat tett. 1898—1902-ig Hajdusámsonban lelkészkedett, 1902-ben Debrecen város lelkészévé nevezték ki s ebben a pozícióban van a mai napig is. 1906 óta, amióta Debrecen város törvényhatósági bizottsági tagja, jelentős szerepet játszik a város közéletében. Az 1908-iki városi választások során az addig uralmon volt párttal szemben az általa kezdeményezett városi pártot diadalra juttatta s 10 éven át, mint ennek a pártnak elnöke, vezető szerepet vitt a városi ügyekben. Ebben a minőségben főleg a tisztviselők érdekeiért és a visszaélések ellen folytatott tevékenységet. Az országos politikában 1908-ban jutott szerephez, amikor a Tüdös János halálával megüresedett debreceni kerület pártonkívüli radikális függetlenségi programmal képviselőjévé választotta. Károlyi Mihály felhívására még a választás folyamán belépett a pártba. A választójog, indeminás s egyéb kérdéseknél tartott képviselőházi felszólalásai figyelmet keltettek.

1918 október 28-án a Nemzeti Tanács tagjává választotta, de betegsége miatt csak november 2-től kezdve vett részt a Tanács ülésein. 1918 nov. 11-től a prolektárdiktatura kitöréséig előbb a Károlyi- majd a Berinkey-kormányban belügyi államtitkár volt.

Jármay Elemér dr., nyug. h. államtitkár. 1878 okt. 8-án született Budapesten. Középiskoláit Bécsben, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte,

majd több külföldi egyetemen egészítette ki s hosszabb tanulmányutat tett Németországban, Angliában és Franciaországban. 1903-ban került a kereskedelmi miniszteriumba, ahol több miniszter mellett teljesített szolgálatot, később pedig részt vett különböző kereskedelmi szerződéseket megelőző, nemzetek közötti tárgyalásokon. 1919-ben átlépett az ujonnan felállított magyar kir. külügyminiszteriumba, ahol részt vett a béketárgyalások anyagának előkészítésében és ő volt a folyam- és tengerhajózási ügyek referense. 1920-ban nevezték ki miniszteri tanácsossá, 1922-ben h. államtitkár lett. 1920—1921-ben részt vett a párisi nemzetközi Dunakonferencián. 1922 óta a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rt. igazgatási osztályának vezetője. A Nemzetek Szövetsége közlekedési bizottsága mellett 1926-ban a behajózási jogi egységesítésére alakult albizottság tagja lett.

Jármay Béla dr. (jármi és szolnoki), volt országgyűlési képviselő. 1881 máj. 25-én született Császlón, Szatmármegyében. Középiskolái elvégzése után a

budapesti és a kolozsvári egyetemen hallgatót jogot, itt avatták a jogtudományok doktorává, majd Budapesten elnyerte az ügyvédi oklevelet. 1908-ban Szatmár vármegye tb. tiszti főügyésze lett. 1911-ben időközi választáson a fehérgyarmati választókerület mandátumát nyerte el

48-as Kossuth-párti programmal. Ezt a kerületet képviselte az összeomlásig. A háboru alatt a debreceni 2. honvédszázarezred kötelékében szolgált. 1918-ban a Wekerle-féle 48-as alkotmánypárt tagja, jegyzője és intézőbizottsági tagja lett. 1920—1922-ig Szabolcs vármegye főispánja volt, majd a vármegye közigazgatási bizottságának tagja és a törvényhatóság választott örökös tagja lett.

Jármy István, volt országgyűlési képviselő. 1879-ben született Eperjeskén. Budapesten jogot tanult s 1905 óta ügyvéd. Szabolcsmegye tiszteletbeli főügyésze. Két esztendő tül külföldön töltött el tanulmányuton, miközben nagyobb gyárakat és gazdaságokat tanulmányozott. Több uradalom jószágigazgatója és ügyvédi gyakorlata mellett maga is gazdálkodott. Az 1910-i általános választásokon a tiszaháti kerületben Kossuth-párti programmal képviselővé választották.

Jármy József, volt nemzetgyűlési képviselő. 1863-ban született a szabolcsmegyei Eperjeskén. Középkiskoláinak elvégzése után önkéntesi évét szolgált le a 15-ös huszároknál, azután pedig aktiváltatta magát. Mint huszárfőhadnagy szép sikert aratott az 1892-ben rendezett Bécs—berlini távlovagló versenyen. 10 évvel később nyugdíjaztatta magát és azóta birtokán gazdálkodott. A háboruban őrnagyi rangot kapott. Az első nemzetgyűlésen a nagykállói kerületet képviselte.

Jászai Samu, volt nemzetgyűlési képviselő. 1859-ben született Szécsényben, Nógrád vármegyében. Iskoláit Szécsényben és Losoncon végezte. 14 éves korában Budapestre került, ahol a betűszedő mesterséget tanulta. Mint nyomdász, már a 80-as években résztvett a nyomdai munkások mozgalmában. De tevékenykedett már ekkor a szociáldemokrata pártmozgalom kiépítésén is. Az 1890-ben tartott első szociáldemokrata pártkongresszuson előadó volt. Szerkesztette a Kófaragó-t, később az Asztalosok Szaklapját, valamint a Szabók Szaklapját. A magyarországi szakszervezeti mozgalom egyik életrehívója, legrégebb vezetőembere. 1903-ban a Magyarországi Szakszervezeti Tanács titkárává választották, azóta

megszakítás nélkül ott dolgozott. Szerkesztője volt a Szakszervezeti Értesítőnek, ő mutatott rá a szakszervezeti statisztika különös fontosságára, ő készítette először nagy gonddal és becsületes igazságszeretettel ilyen statisztikákat. A nemzetközi munkásmozgalomban jól ismerték és megbecsülték. A legtöbb nemzetközi szakszervezeti kongresszuson résztvett és a nemzetközi kapcsolatok szorosabbá tétele körül igen nagy érdemei voltak. Az 1922 ápr. 20-án Rómában tartott nemzetközi szakszervezeti kongresszuson az Amsterdamban székelő Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség tagjává választották. A második nemzetgyűlésen a budapesti déli lajstromos kerület egyik szociáldemokrata mandátumával foglalt helyet. Meghalt Budapesten, 1927 jan. 18-án.

Jászi Oszkár, a Károlyi-kormány volt tárcanélküli minisztere. 1875. márc 2-án született Nagyváradban. Egyetemi tanulmányai elvégzése után a földmívelésügyi miniszterium szolgálatába lépett, de onnan rövid idő múlva megvált s azóta nagy irodalmi és publicisztikai tevékenységet fejtett ki. 1911-ben a kolozsvári egyetemen az alkotmánytan magántanárává képesítették. A magyar szociológiai irodalom egyik uttörője volt, mint publicista pedig az általános választói jog behozataláért folyt mozgalomban vett élénk részt. Alelnöke volt a Társadalomtudományi Társaságnak, igazgatója a Társadalomtudományok Szabad Iskolájának, melyeknek alapításában is résztvett. A Huszadik századnak, a Társadalomtud. Társaság folyóiratának szerkesztője volt. Folyóiratokban megjelent számos cikkén kívül önálló művei is jelentek meg. 1918 novemberében, mint a Károlyi-kormány tárcanélküli minisztere résztvett a belgrádi fegyverszüneti tárgyalásokon. A románokkal folytatott aradi tárgyalásokat ő vezette s nagyrészen az ő magatartása idézte elő azt, hogy a román politikusok olyan élesen szembefordultak Magyarországgal. 1919 januárban kinevezték a budapesti egyetemre a szociológia tanárává. A proletárdiktatura kikiáltása után külföldre távozott és a diktatura bukása után hosszú ideig élt Bécsben, ahol több cikket irt az új magyar kormányok és

a nemzeti törekvések ellen. 1924-ben Amerikában járt felolvasó köruton és ott egy lapot is indított, mely a radikális politika szolgálatában állott.

Javos Antal, volt nemzetgyülési képviselő. 1881-ben született Nagyberkiben, Somogy megyében. 13 éves korában már munkába állott s mint mezőgazdasági munkás kereste meg a kenyerét. Szorgalommal és takarékosággal pár holdas birtokot szerzett magának s azon gazdálkodott. A háboru alatt Szerbiában bal-karját ronccsá lőtték s így teljesen rokkantnak került haza. Az első nemzetlésbe az igali választókerület küldte be kisgazdapárti programmal.

Jedlicska Béla dr., felsőházi póttag. 1860 aug. 13-án született a szolnokmegyei Mardfűpusztán. Középiskoláit Szarvason végezte, jogi tanulmányokat

a budapesti egyetemen folytatott és itt is avatták jogi doktorrá, majd ügyvédi vizsgát tett. 1890-től 1904-ig Palánkán volt kir. közjegyző, akkor pedig Szegedre helyezték át és azóta ott működik.

Éveken át titkára, később pedig elnöke volt a közjegyzői kamarának. 1926 végén a kamara részéről választották meg felsőházi póttaggá.

Jekel Péter dr., nyug. h. államtitkár. 1869 aug. 7-én született Földváron, Brassó vármegyében. Tanulmányai elvégzése után 1893-ban a belügyminiszterium szolgálatába

lépett. Főként a gyámügyi, városi és rendőri osztályokban működött. A világháboru kitörése után a bonyolult menekültügyet intézte és később mint miniszteri tanácsos ez ügy-

kört megtartva, a rendőri főosztály élére került, ahol a gyakori sztrájkmozgalmakkal és árulásokkal szemben a belső rend fölött erélyesen őrködött. A háboru alatt kifejtett munkásságáért megkapta a III. osztályú vaskoronarendet és a hadiékítményes Ferenc József-

rend középkeresztjét. 1917-ben ő kísérté az országban II. Vilmos német császárt, mikor Romániába, majd Galiciába utazott. Az októberi forradalomkor elmozdították állásából s azóta állandóan a hazai némettség ügyével foglalkozik. 1920-ban vonult nyugalomba. A Magyarországi Német Népművelődési Egyesület irodafőnöke és mint jeles műfordító aratott az utóbbi időkben különösen szép sikereket.

Jekelfalussy Zoltán (*jekel- és margitfalvi*), felsőházi tag. 1862 jun. 4-én született Variházán, Zemplén megyében. Középiskoláit Budapesten, egyetemi tanulmányait Bécsben és Budapesten végezte. Képesítése jogi és államtudományi államvizsga. A 4. számú ulánuszredben szolgált önkéntesi évét és ennek az ezrednek volt tartalékos tisztje. Közszolgálati pályáját a földmivélsügyi minisztériumban kezdte 1895-ben, mint segédfogalmazó. Másfélévi működés után átlépett a pénzügyminisztériumba, ahol miniszteri fogalmazónak nevezték ki. 1905-ben osztálytanácsosi, majd miniszteri tanácsosi ranggal a belügyminisztérium elnöki osztályát vezette és a koalíció bukása után kivándorlási kormánybiztosnak nevezték ki. A Tiszakormány távozása után, 1917-ben, gróf Wickenburg István fiumei kormányzó utóda lett. Jekelfalussy volt a magyar Fiume utolsó kormányzója. A forradalmak után nyugdíjba vonult. Torontál megyei földbirtokát a megszállás következtében elvesztette és azóta állandóan Budapesten él. Kitüntetései: Szent István-rend kiskeresztje, Lipót-rend, I. osztályú polgári érdemkereszt stb. Több közgazdasági vállalatnak részben vezetője, részben igazgatósági tagja. Az alkotmányos élet helyreállítása után miniszteri eskütételeknél ismételtelen szerepelt mint zászlósúr. Valóságos belső titkos tanácsos, cs. és kir. kamarás.

Jékei Sándor (*bulyi és jékei*), felsőházi tag. 1869-ben született Fehérgyarmaton. Középiskoláit Szatmárnémetiben, a jogot Budapesten és Kassán végezte. Tanulmányutjai során bejárta Olasz- és Franciaországot. 1890-ben vármegyei szolgálatba lépett és mint aljegyző működött 1895-ig. Ekkor a fehérgyarmati járás főszolgabírája lett és 1917-ig ve-

zette a járás ügyeit. 1917-ben Szatmár-megye és Szatmárnémeti város főispán-jává nevezték ki és egy éven át viselte e méltóságot. Az összeomláskor visszavonult minden szerepléstől s birtokán gazdálkodott. 1891 óta tagja Szatmár vármegye törvényhatósági bizottságának. 1920-ban a vármegye közigazgatási bizottságának tagja, mezőgazdasági bizottságának pedig elnöke lett. Igazgató-választmányi tagja a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarának, elnöke a Szatmár-megyei Takarékpénztárnak, valamint több társadalmi egyesületnek. Politikai program tekintetében az egységspárt tagja. Szatmár-Ugocsa-Bereg egyesített vármegyék törvényhatósága küldötte be a felsőházba.

Jendrassik Alfréd, ny. h. államtitkár. 1866 jul. 1-én született. Tanulmányait a budapesti kir. József műegyetemen végezte és 1891-ben építési oklevelet nyert. A kereskedelemügyi miniszter felhívására 1893-ban állami szolgálatba lépett és 1899-ig többnyire nagyobb állami építkezések helyi ellenőrzésével és művezetésével lett megbízva. 1899-ben a kereskedelemügyi miniszterium magasépítési osztályához rendelték be, hol a nagyszabású és a brassói magy. kir. postaházakat tervezte. 1903-ban a belügyminiszteriumba helyezték át. Itt az építkezések összes ágazataival, de főként a közegészségügyi építkezésekkel foglalkozott. Hogy a közegészségügyi építkezések tervezéséhez szükséges szaktudást megszerezhesse, részben állami segítséggel is több külföldi tanulmányutat tett. A magyar orvosok és termésettudósok vándor ülésének 1911-ben a „modern kórház-építkezés alapelvei”-nek megírására hirdetett pályázatán pályaműve a kitűzött díjat elnyerte. Kórháztervezései úgy a legkisebb községi, járási és járvány kórházakra, mint a nagyobb, sőt a legnagyobb törvényhatósági és állami kórházakra, továbbá speciális intézményekre is kiterjedt. Foglalkozott a szociális lakásüggyel és hivatalból részt vett a londoni és bécsi lakásügyi kongresszusokon. 1922-ben nevezték ki h. államtitkárrá és 1926-ban, szolgálati ideje betelvé, nyugalomba vonult.

Jenő főherceg, volt főrendiházi tag. 1863 május 21-én született Gross-Seelowitzban, Morvaországban. József nádor unokája. 1877-ben lépett a hadseregbe, 1878-ban megkapta az aranygyapjas rendet. 1884-ben, a hadiiskola elvégzése után a Radetzky-huszárokhoz helyezték, 1885-ben, mint századost a vezérkarhoz osztották be. 1890-ben már a 10. gyalogezred parancsnoka, kevéssel azután pedig a 41. gyalogezred tulajdonosa lett. 1891 őszén a 13. huszárezred parancsnoka, 1893-ban vezérőrnagy, 1896-ban altábornagy, 1901-ben pedig lovassági tábornok lett. 1908-ban kinevezték hadseregfelügyelőnek. A világháborúban, 1914 decemberében, Potiorek visszahívása után átvette a Szerbia ellen harcoló osztrák-magyar hadsereg főparancsnokságát. Olaszország beavatkozása után az olasz fronton küzdő hadsereg főparancsnoka lett s nemsokára vezérezredes. 1918 tavaszán a főparancsnokságtól visszalépett. Az összeomlás után Svájcba költözött.

Jeszenszky Ferenc, volt országgyűlési képviselő. 1846 máj. 21-én született a baranyamegyei Bükkösdön. Tanulmányai elvégzése után egy ideig Baranya megye szolgálatában állott, majd visszavonult birtokára gazdálkodni. 1881—1901-ig és 1905 után, utoljára azután 1910-ben a szentlőrinci kerület választotta meg országgyűlési képviselőjévé Justh-párti programmal. Meghalt 1912 októberében.

Jeszenszky Sándor báró (*nagyjészeni*), felsőházi tag. 1857-ben született, a család tolnamegyei birtokán. A jogot Budapesten végezte, azután pedig Belgiumba ment, ahol folytatta tanulmányait. Külföldi utjáról visszatérve, Tolnamegye tb. főjegyzője lett, mikor azonban megnősült, Nógrád vármegyébe költözött. Ebben az időben volt uralmon Bánffy Dezső báró, akivel szemben Jeszenszky Sándor híres ellenzéki álláspontra helyezkedett és a nógrádmegyei ellenzék vezetője lett. Később csatlakozott a szabadelvű párthoz, majd Tisza István lelkes hívei közé tartozott. 1885-ig tagja volt a főrendiháznak, az

uj főrendi törvény következtében azonban elvesztette főrendi tagsági jogát. Nógrádkövesdi birtokán gazdálkodik és Nógrád vármegye életében élénk részt vesz.

Joanovich Pál, felsőházi tag, nyug. államtitkár. 1860. júl. 22-én született Budapesten, előkelő régi görög-keleti szerb családból származik. Tanulmányait a budapesti tudományegyetem jogi fakultásán befejezvé, állami szolgálatba lépett s ott fokról-fokra haladva, kivételes jelentőségű pozícióba emelkedett. 1891-ben Wekerle Sándor pénzügyminiszter Budapestre, a pénzügyminisztériumba rendelte s ott működött 1895-ig, amikor Bánffy Dezső a miniszterelnökség státuszába vette át s rábízta a közjogi osztályban a szerb nemzetiségi és görög-keleti szerb egyházi ügyek, majd magának a közjogi osztálynak vezetését is. Khuen-Héderváry Károly gróf, Lukács László és Wekerle Sándor miniszterelnöksége alatt is megmaradt ebben az állásában s ő vezette a minisztertanács jegyzőkönyveit is. Hivatali állásából kifolyóan több ízben vett részt a szerb egyház püspökválasztó zsinaton s kongresszusain és több, a szerb nemzetiségi és egyházi kérdések körébe vágó különleges királyi megbízásnak is sikerrel tett eleget. Mint a közjogi osztály vezetője, egy évtizeden át sokat foglalkozott Bosznia-Hercegovina és Horvátország ügyeivel, valamint az Ausztriával közös ügyekkel is. Ebbeli érdemei elismerésül több legmagasabb kitüntetésben részesült. Így már 1896-ban Ferenc József király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. 1917-ben megkapta a hadiékitményes Lipót-rendet, azután a Vöröskereszt hadiékitményü diszjelvényét s az elsőosztályú polgári háborús érdemkeresztet. 1918-ban államtitkári ranggal ment nyugdíjba. Míg a miniszterelnökségen szolgált, több fontos bizalmas természetű feladatot bíztak rá. Így Konstantinápolyban ő kezdte meg a tárgyalásokat a török kormánnyal Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatala tárgyában, kieszközölve a szent hamvak elszállításához a török kormány engedélyét. Néhány Obrenovics Sándor szerb király bécsi látogatása előtt ő vitte Belgrádba Ferenc József királynak azt az üzenetét, hogy

csak akkor fogadja Bécsben Sándor királyt, ha előbb Milán király sirjánál vezekelő imádságot mond. Több alkalommal teljhatalmu királyi biztosa volt a gör. kel. szerb egyház autonóm vagyoni ügyeinek. A Brankovits és Bogdánovits pátriárkák közötti sedis vacantia idején a királyi legfőbb felügyeleti jogot gyakorolta a szerb egyházi alapítványok és zárdák vagyona felett. A háború kitörésekor mint tartalékos honvédszázados vonult be ezredéhez, de Tisza István kívánságára a tescheni főhadparancsnokság mellé tervezett főkormánybiztossághoz kapott beosztást, mint Talián Béla főkormánybiztos helyettese. Közjogi aggályok folytán ez a főkormánybiztosság nem állítottatott fel s Joanovich Talliánnal együtt a déli hadseregnél tervezett főkormánybiztosságnál működött 1916 májusáig. A budai keresztény nemzeti pártot ő alakította meg s ez időszereint is annak elnöke. 1920 óta a főváros törvényhatósági bizottságának vezető tagja. A felsőház tagjává a főváros törvényhatósági bizottsága választotta meg.

Jókay-Ihász Miklós dr. (ásvai), országgyűlési képviselő. 1892-ben született Budapesten. Atyja ásvai Jókay Mór pénzügyminiszteri osztálytanácsos volt. Nagyatya Jókay Károly, Jókai Mórnak testvérbátyja. Korán árvaságra jutott. Nevelőapja Ihász Lajos, az ihászi Ihász család utolsó férfitagja, Kossuth Lajos bizalmas barátjának, Ihász Dánielnek unokaöccse s főrendiházi tag volt. Az Ihász nevet nevelőapja után vette fel a Jókay név mellé, amelyet, miként ősei, ő is y-nal ír. A középiskolát a pápai kollégiumban végezte, majd a budapesti tudományegyetemen jogi doktorátust szerzett. Elvégezte a debreceni gazdasági akadémiát is s a hallei egyetemen is gazdasági tanulmányokat folytatott. Közigazgatási pályára lépett s közel hat évig Veszprém vármegye szolgabírája, majd tb. főszolgabírója volt. Később kilépett a vármegye szolgálatából és saját és nevelőapjának lörentei birtokán gaz-

dálkodott. Közgazdasági kulturális és társadalmi téren is élénk tevékenységet fejtett ki, főleg a gazdatársadalom megszervezése és a szövetkezeti élet fejlesztése terén. A gazdatársadalom körében számos szak- és propagandaelőadást tartott. Az egyházi életben is tevékeny szerepet visz. A pápai református egyházmegegyének előbb tanácsbírája volt, majd 1925-ben gondnokká választották meg s mint ilyen a dunántúli református egyházkerület világi vezetői között előkelő helyet foglal el. Már a Károlyi-kormány idejében résztvett az ellenforradalmi mozgalomban, a bolsevizmus alatt pedig börtönbe is került. A kommunizmus bukása után a vármegyei gazdatársadalmat szervezte meg s már 1919 őszén jelölte a nagyvázsonyi kerület. Fiatal kora miatt azonban még nem volt megválasztható. Első ízben az 1922-es általános választásokon lépett fel a deveçseri kerületben, mint az egységspárt hivatalos jelöltje, de kisebbségben maradt. Az országgyűlésbe a nagyvázsonyi kerület küldötte be.

Jónás Ödön, volt országgyűlési képviselő. 1851 dec. 10-én született Kassán. 1872-ben gépészmérnöki oklevelet szerzett, 1875-ben a jog- és államtudományokat hallgatta; 1877-ben középiskolai tanárképesítő vizsgálatot tett, melynek alapján öt éven át a budapesti VIII. kerületi reáliskolában tanárkodott. Technikai tanulmányainak befejezésével nagyobb külföldi utazásokat tett. 1872-ben műegyetemi asszisztenssé, 1873-ban segédtanárrá és később rendes tanárrá nevezték ki. Több ízben viselte a dékáni és rektori méltóságokat. 1906-ban a király udvari tanácsossá nevezte ki. Több szakmü és értekezés szerzője. 1881-ben Máramarosmegye visói kerületében képviselővé választották. Tagja volt a gőzkazánügynek törvény által való szabályozása céljából összehívott ankétnek és annak megbízásából szerkesztette a gőzkazánokról szóló törvényjavaslatot és szabályrendeleteket, melyeket az ankét el is fogadott. 1884-ben kimaradt a Házból, 1887-ben régi kerülete újra megválasztotta. 1892-ben nem kapott mandátumot és csak az országgyűlés

tartama alatt Vincz képviselőnek főispánná való kineveztetése után foglalhatta el újra helyét a Házban; 1896-ban újból megválasztották. 1901-től 1910-ig nem volt tagja a Háznak, 1910-ben a visói kerületet képviselte nemzeti munkapárti programmal.

Jósika Samu báró (*branyicskai*), a főrendiház volt elnöke. 1848 aug. 23-án született Salzburgban, fia Jósika Lajos bárónak és Bethlen Adél grófnőnek. Középiskolai tanulmányait Nagyszébenben, felsőbb iskoláit Párisban, Stronghurstban, Pozsonyban és Kolozsvárott végezte, azután erdélyi birtokain gazdálkodott. A közügyekben 1870 óta vett részt és családi hagyományaival ellentétben a szabadelvűpárthoz csatlakozott. 1885-ben Kolozs megye és Kolozsvár város főispánjává nevezték ki s ez állásáról 1888-ban mondott le. 1889-ben a főrendiház élethossziglani tagja lett, 1890-ben pedig az erdélyi róm. kat. státus elnökévé választották. 1892-ben Kolozs megye kolozsi kerületének képviselője lett, 1893-ban pedig mint a belügyminiszterium adminisztratív államtitkára működött, de mikor az egyházpolitikai törvényjavaslatokat tárgyalták, 1894 májusában lemondott hivataláról és a főrendiházban megszavazta a reformokat, noha az erdélyi róm. kat. státusban viselt elnöki méltóságával ezt sokan nem tartották összeegyeztethetőnek és emiatt heves támadásokban is volt része. 1895 januárjában Ő Felsége személye körüli miniszter, ugyanaz év decemberében pedig valóságos belső titkos tanácsos lett. 1898 januárban vált meg tárcájától. 1910-ben a főrendiház alelnökévé, 1912-ben pedig Csáky Albin gróf halála után a főrendiház elnökévé neveztetett ki. A forradalmak után hazatért erdélyi birtokaira s minden munkásságát az erdélyi magyar kisebbség és egyházak boldogulásának szentelte. Meghalt 1923 jun. 4-én. Halála az erdélyi magyarságnak szinte pótolhatatlan veszteséget jelentett.

Josipovich Géza, volt horvát miniszter. 1857 jan. 21-én született Jalkovecen, Varasd vármegyében. Jogi tanulmányainak elvégzése után 1881-ben a belügyminisztérium szolgálatába lépett,

majd 1884-ben a horvát-szlavon-dalmát minisztériumba lépett át. 1887-ben horvát unióista programmal a vinicai kerület képviselőjévé választotta, majd a sabor felküldte az országgyűlésbe. 1897-től 1903-ig az Osztrák-Magyar Bank főtanácsosa volt, 1903-ban pedig újból horvát képviselővé választották. 1906-ban a Wekerle-kabinet horvát minisztere lett és minisztersége alatt váltotta ki a vasuti pragmatika kérdése a horvátok obstrukcióját. Amikor Lukács László alakított kormányt, újra horvát miniszterré nevezték ki, lemondása után pedig visszatért az Osztrák-Magyar Bankhoz, ahol a felszámolásig megmaradt, majd a Jegyintézetnél is tovább működött a Nemzeti Bank felállításáig. 1907 óta valóságos belső titkos tanácsos. Munkásságáért több magas kitüntetésben részesült.

Józán Miklós, a felsőház tagja. 1869-ben született Turon, Tordaaranyos megyében. Atyját, aki kántor-tanító volt, villámcsapás ölte meg s mostoha apja,

Borbély Lajos tordai kovácmester nevelte fel. Középkispoláit Kolozsvárott, a teológiai akadémiát pedig ugyanott és Oxfordban végezte. Különleges tanulmányokat is folytatott a bölcsészet, filológia és egyháztörténelem körében. A magyar nyelven kívül angolul, németül, franciául és olaszul beszél. Hazatérése után a fehérmegyei Polgárdin lett segédlelkész, majd 1896-ban Torockóra került lelkésznek. 1899-ben a budapesti unitárius gyülekezet lelkészségét nyerte el s azóta a gyülekezet nagy népszerűségű lelképásztora. Még erdélyi működése idején, 1915-től 1917-ig közügyi igazgatója volt az unitárius egyház főtanácsának. Budapesti lelkészsége idejére esik a Magyar Béke Egyesületben, a Bethlen Gábor Szövetségben, a Protestáns Diák Menzában kifejtett erőteljes és eredményes közreműködése. 1920-ban emelkedett a püspöki vikáriusi méltóságba. Nemzetközi vallásos kongresszusok kapcsán megfordult Angliában, Hollandiában, Svájcban, Amerikában, Német-, Olasz- és

Franciaországban, valamint Ausztriában. Ügyvezető elnöke a Dávid Ferenc Együletnek, alelnöke a Magyar Székely Egyesületnek. Irodalmi tevékenysége is jelentős. Egyházi beszédei, imái, ifjúkori versei, ünnepi ódái, egyházi énekei és kis bibliája nemcsak az unitárius egyházban, hanem általában protestáns körökben is lelkes fogadtatásra találtak. Az Unitárius Értesítő szerkesztője. Ötvenéves közéleti jubileuma alkalmával a kormányzó teljes elismerését fejezte ki működése felett. Első ízben tagja a törvényhozásnak.

József főherceg, tábornagy, az aranygyapjasrend lovagja, a katonai Mária Terézia-rend középkeresztese, a tiszti arany vitézségi érem tulajdonosa, a

Szent István- és Lipót-rend nagykeresztese a hadidiszitménnyel és kardokkal, az I. oszt. katonai érdemkereszt tulajdonosa a hadidiszitménnyel és kardokkal, az I. oszt. Vaskoronarend lovagja a hadidiszitménnyel és

kardokkal, a nagy katonai érdem-érem tulajdonosa a katonai érdemkereszt szalagján a kardokkal, a Vöröskereszt nagykeresztese a hadidiszitménnyel, a III. osztályu katonai érdemkereszt tulajdonosa, a német „pour le merite“ rendjel tulajdonosa a tőgyfalombbal, az I. és II. osztályu német vaskereszt tulajdonosa, a bajor katonai érdemrend nagykeresztese a kardokkal, a török háborus Imthiaz arany- és ezüst-érem tulajdonosa a kardokkal, a toscánai Szent József-rend nagykeresztese, a porosz kir. fekete sas és porosz kir. I. oszt. vörös sas-rend lovagja, a bajor Szent Hubertus-rend lovagja, a bolgár Ciril-és Method-rend, ugy, mint a bolgár Sándor-rend nagykeresztese, az angol Victoria-rend nagykeresztese, a souverain katonai máltai lovagrend tiszteletbeli Baillije a nagykeresztrel és e rend magyar assotiatiojának elnöke, a spanyol III. Károly-rend nagykeresztese, a belga Lipót-rend nagykeresztese, a Hohenzollernházi rend kereszttulajdonosa, a szász Rautenkrone-rend nagykeresztese, a perzsa sah gyémántos arcképdiszjervényé-

nek tulajdonosa, stb. Az osztrák-magyar 15. dragonyosezred, a 37. József főherceg gyalogezred és a porosz 14. dzsidásezred tulajdonosa. Az államtudomány, bölcsészet, technika és orvostan tiszteletbeli doktora, a magyar országgyűlés felsőházának tagja. A Magyar Tudományos Akadémia igazgató és tiszteletbeli tagja. József főherceg a Habsburgok egyedüli magyar ágából származik. Ősatyja II. Lipót császár és király volt, kinek kilencedik gyermeke József, Firenzében 1776-ban született, ott nevelkedett és 1796-ban Magyarország nádorává választották. József nádor József főherceg tábornagy nagyatyja volt, aki a nádori méltóságot 50 esztendeig töltötte be. Már a nádor teljesen magyarrá lett, ami miatt sokat kellett szenvednie a bécsi mérvadó körök részéről, melyek őt az öreg „Rákóczi“-nak nevezték el. Atyját, József főherceget, magyar érzelmei miatt Olaszországba helyezték ugyanakkor, mikor István nádort, aki József főhercegnek bátyja volt, szintén magyar volta miatt száműzték. István nádor száműzetésben Nizsában halt meg, míg atyját az 1866-iki háború után, midőn a kiegyezés létrejött, a magyar királyi honvédség főparancsnokává nevezték ki. Haláláig vezette a magyar honvédséget, bár folytonos kellemetlenségei voltak Bécs részéről, magyar érzelmei miatt. Ugy atyja, mint ő Alcsuton, Fejér vármegyében születtek és magyar iskolákba jártak. József főherceg — született 1872 aug. 9-én — a gimnáziumot Győrben, felsőbb tanulmányait és a jogot Budapesten végezte. 1904-ben a budapesti 1. honvédsuszárezred parancsnoka volt, majd a 79. honvéd gyalogdandár vezetését vette át. Atyja haláláig József Ágost nevet viselte. 1893 nov. 15-én vette nőül Augusztá főhercegnőt, Ferenc József király unokáját, Gizella főhercegnő leányát. Házasságukból 3 fiú és 3 leány született. Gizella leányuk 4 éves korában, fiuk pedig, akit Mátyás királyról Mátyásnak neveztek el, 1 éves korában halt meg. Élő gyermekeik József Ferenc főherceg, Zsófia főhercegnő, László főherceg és Magdolna főhercegnő. Budapesten és Tihanyban építtettek palotát, s már békeidőben is résztvettek minden magyar társadalmi mozgalomban. József

főherceg fővédnöke az Országos Pázmány Egyesületnek, az Országos Magyar Tűzoltó Szövetségnek, a Budapesti Önkéntes Mentőegyesületnek, a Délmagyarországi és a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyleteknek, az Általános Egyetemi Segélyegyletnek, az Országos Magyar Vadászati Egyletnek, az Országos Iparegyletnek és sok más egyesületnek és intézménynek. 1910-ben a király képviselőjében ő zárta be trónbeszéddel a magyar országgyűlést. József főherceg a világháborúban mindenféle csapatot vezetett, kivéven törököt és bolgárt. Eleinte a magyar 31. hadosztály, majd a magyar VII. hadtest parancsnoka, majd az osztrák és magyar és német csapatokból álló három hadsereg (1., 3. és 7.) arcvonalát, az erdélyi hadjáratban az úgynevezett „József főherceg arcvonalát“, azután a román-orosz fegyverszüneti tárgyalásoktól kezdve a Piave mellett a cs. és kir. VI. hadsereget, mely vegyesen, osztrák és magyar csapatokból állott, majd a két (10. és 11.) hadseregből álló tiroli hadsereg-csoportot vezette s végül kinevezetett az Adriától Bukovináig terjedő, Magyarországot védő arcvonal parancsnokává, de ennek átvételére már nem került a sor, az összeomlás miatt. Egyike volt a hadsereg legkiválóbb vezéreinek és legvitézebb tábornokainak. Katonái rajongási szereték a bátor parancsnokot, aki gyakran megjelent közöttük a legelső lövészárokból, hol sokszor élete veszedelmében forgott. Gyakori surlódásai voltak fölöttes parancsnokaival, mert állandóan tiltakozott az ellen, hogy oktalan kísérletek okából ezredeit mézárszékre hajtsák, jobb ellátást követelt katonáinak és végéig exponálta magát vitéz katonáiért, ha nem tüntették ki eléggé azokat, akiket ő hősnak tartott. Különösen a magyar katonákért volt sok összeütközése felettes hatóságaival, ezek is szerették őt a legjobban, megéreztek vezérük emberszeretetét, ki a veszedelmeket és a fáradalmaikat megosztotta velük, aki bátorította őket, pénzzel és földdel jutalmazta az érdemesebbeket, vigasztalta a sebesülteket, állandó meleg szeretetét és érdeklődését tanúsította legapróbb magándaolgoik és családi viszonyaik iránt is. Utolsó nagyszerű ténye a Montello

elfoglalása volt abban a piavei csatában, amely ellen tiltakozott. 1916-ban a koronázás előtt, az ellenzék azt szerette volna, hogy nádorhelyettesként ő koronázza meg IV. Károly királyt, gróf Tisza István helyett. A háborus összeomlás elején, 1918-ban Károly király őt kérte fel homo regiusnak és ő tárgyalta a király megbízásából a politikusokkal, ő is bizta meg Hadik János grófot a kabinetalakítással. Fáradozását azonban megghiúsította a forradalom kitörése. A forradalom és kommün alatt is Magyarországon maradt. A kommunisták internálták, őrizetbe is vették, de kénytelenek voltak az általános megbecsülésnek és tiszteletnek örvendő hadvezért békében hagyni Alsosuton. A kommün bukása után az ellenforradalmi vezetők felkérésére, mint az ország kormányzója jelenik meg Budapesten és nevezi ki a Friedrich-kabINETet. Az entente megbízottainak tiltakozására azonban kénytelen visszavonulni. Ettől fogva minden társadalmi, jótékonyági és kulturális mozgalom élén ő áll. Mint író feltűnt már előbb vadászélményeiről írt szép könyveivel, majd 1926 végén kiadja a háborus naplóját, amely a legnagyobb könyvszenszációk egyike s amely beigazolja, hogy milyen oktanul pazarolták a vért a hadvezetők, milyen mostohán bántak a magyarokkal s hogy a tábornoki tanácsban ő volt az egyetlen, aki az összes tábornokokkal szemben követelte a magyar ezred magyar vezérleti nyelvét. A nemzetgyűlés főrendiházi vitájában kivétel nélkül minden szónok tisztelettel és szeretettel ismerte el József főherceg érdemeit és követelt felsőházi jogosultságot neki és fiának, József Ferenc főhercegnek.

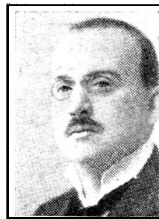
József Ferdinánd Salvator főherceg, volt főrendiházi tag, a toscanai ágból, 1872 máj. 24-én született Salzburgban. A világháború kitörésekor a 14. hadtest parancsnoka volt. Részt vett a gorlicei áttörésben (1915), 1916-ban vezérezredessé nevezte ki a király, a következő évben pedig a légi haderők főfelügyelője lett.

József Ferenc dr. főherceg, felsőházi tag. József főherceg és Augusztia főhercegnő fia. 1895-ben született Brunnben.

A nagy magyar Habsburg-ősök méltó utóda. Teljesen magyar nevelésben részesült és a budapesti egyetemen nyert jogi doktorátust. A háborúban egyideig az Arz és Borcevicz hadseregében szolgált, majd a 7-es huszároknál tüntette ki magát a Putna völgyében vitézségével. Huszárszázados. A kommunisták előbb Alsosuton internálták, majd a gyűjtőfogházba zárták, ahol a többi polgári internálttal igen jó barátságba került, de ahol vele bántak a legembertelenebbül a vörös örök s az élete is veszedelemben forgott volna, ha az angol királyi család nem lép közbe igen erélyes módon érdekében. Az ifju főherceg művészlelkü ember, aki igen tehetséges festő, elsőrangú ötvösmester, virtuoz a zenében és jelentős irodalmi működést is fejt ki. Népszerű alakja az előkelő társaságnak és alig van olyan társadalmi esemény, amelyben jelentős részt ne venne. 1924-ben vette nőül Anna szász királyleányt. A fiatal királyi hercegi pár rendkívül népszerű a fővárosban. Élénk társadalmi életet élnek s mindketten számos jótékonyági, kulturális és társadalmi mozgalom élén állanak, mint azok védői. 1927-ben beiratkozott a közgazdasági egyetemre rendes hallgatónak. Első ízben tagja a törvényhozásnak. Főként kulturális és szociális kérdésekkel foglalkozik.

Juhász Andor dr., felsőházi tag. 1864 szept. 17-én született Kassán. Gimnáziumi tanulmányait Kassán, a jogot pedig Kassán és Budapesten végezte. 1886-ban lépett bírói pályára és a kassai törvényszéknél joggyakornok, 1891-ben aljárásbíró lett Miskolcon, 1895-ben bíró Kassán, 1898-ban a kassai ítélőtábla elnöki titkárává léptették elő, 1901-ben pedig ugyanott ítélőtáblai bíróvá nevezték ki. 1906-ban mint kiegészítő bíró került a Kuriához, 1911-ben a budapesti törvényszék elnöke, 1915-ban a budapesti ítélőtábla, 1925-ben

pedig a Kuria elnöke lett. Ugy a törvényeszéki elnöki, mint a táblaelnöki méltóságában megszerezte nemcsak a birói kar, de az ügyvédi kar tiszteletét és szeretetét is. Kiváló jogász. Rengeteg érdekes és értékes értekezlete jelent meg a Jogtudományi Közlönyben, Jogállamban, Magyar Jogi Szemlében, Kereskedelmi jog tárában és más jogi folyóiratokban. Az 1911-iki magyar jogászgűlésen ő volt a hiteljogi szakosztály véleményezője és ő csinálta meg a váltó jogas telepítésének törvényjavaslatát. Jogászkörökben ritka tiszteletnek, elismerésnek és népszerűségnek örvend. Az utolsó évek minden igazságügyi javaslatának előkészítésébe befofolyt, főként azokba, amelyek a hiteljog és váltójog körébe vágnak. A proletárdiktatura alatt huzamosabb ideig le volt tartóztatva a gyűjtőfogházban. 1915-ben már mint a budapesti Itélőtábla elnöke tagja volt a főrendiháznak, előadója volt a mentelmi bizottságnak és a főrendiház utolsó, érdemleges ülésén — 1918 augusztus 4-én — ő adta elő a választójogi törvényjavaslatot. Elnöke a Kassai és Abauj-Torna vármegyei Egyesületnek és tiszteletbeli elnöke a Felvidéki Egyesületek Szövetségének.

Juhász Nagy Sándor, volt országgyűlési képviselő, igazságügyminiszter. 1883 okt. 13-án született Kaba községben. Középiskoláit Debrecenben, egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsvárott végezte. Az ügyvédi vizsgaletétele után 1910-ben Debrecenben nyitott ügyvédi irodát. 1917-ben országgyűlési képviselővé választották a Károlyi-féle függetlenségi párti programmal. Az 1918 októberi forradalomkor Lovász Márton mellett vallás és közoktatásügyi miniszteriumi államtitkár lett, a Berinkei-kormányban pedig 1919 jan. 24-től márc. 20-ig igazságügyminiszter volt. A kommunizmus alatt Debrecenbe vonult vissza, majd 1920 elején Bécsbe költözött, ahol három évig tartózkodott, azután pedig megint vissza jött Magyarországra.

Jungfer József, felsőházi póttag. 1880 dec. 18-án született Budapesten. Tanulmányait Tatán, majd Bécsben végezte, azután pedig hosszabb tanul-

mányuton volt Berlinben, Münchenben, Brüsszelben, Párisban és Londonban, ahol őt évig részben mint gyakornok, részben pedig mint munkás dolgozott. 1908-ban testvéreivel átvette az ősei által 1786-ban alapított mulakatosüzemet. Az iparosság életében, mint az Országos Iparos Egyesület alelnöke tevékeny részt vesz. A háboru alatt mint népfölkelő százados teljesített szolgálatot. 1926-ban érdemei elismeréséül megkapta a kormányfőtanácsosi címet.

Juriga Nándor, volt országgyűlési képviselő. 1871-ben született Egbellen, Nyitra vármegyében. Egyházi tanulmányait a bécsi Pazmaneumban végezte s 1905-ben plébánossá nevezték ki Pozsonyszőlősrre. 1906 óta volt tagja a Háznak, mint a somfai kerület képviselője. A tót nemzetiségi mozgalom egyik legfanatikusabb vezetője volt, aki izgatásért hosszabb államfogházbüntetést is szenvedett. „Blahozvestovanje“ című röpiratában a tót nemzetiségi kérdésben vallott elveit fejtette ki. 1918 okt. 19-én a képviselőházban követelte a tót nemzet önrendelkezési jogát, 1918 okt. 28-án a turócszentmártoni gyűlésen Hlinkával együtt ő is a Csehországhoz való csatlakozás mellett kardoskodott, de a csehszlovák köztársaság megalakulásának második évében már hevesen fordult beszédeiben és cikkeiben a csehek ellen s emiatt sok kellemetlensége is volt. „Slovenské Ludové Noviny“ című lapjában a legélesebben követelte a tót autonómiát. 1919 óta tót néppárti programmal tagja a prágai nemzetgyűlésnek.

Justh Ferenc, volt országgyűlési képviselő, nyug. h. államtitkár. 1863 dec. 12-én született a turócmegeyi Tótprónán. Középiskolái elvégzése után a bécsi gazdasági főiskolán tanult s később apja birtokán gazdálkodott. 1898—1906-ig a stubnyai választókerületet képviselte szabadelvű, majd alkotmánypárti programmal, 1906-tól 1910-ig Turóc vármegye főispánja volt. 1910-ben a koalíciós kormány lemondásával ő is megvált állásától. Az 1910 évi választásokon a szucsányi kerület mandátumát nyerte el, mint pártonkivűli 67-es. 1911-ben kinevezték a kultuszminiszteriumba min. tanácsosi rangban, 1918-ban h. államtitkár lett és

1922-ben vonult nyugalomba. Azóta Fülöp Józsiás szász-kóburg góthai herceg uradalmainak igazgatója.

Justh Gyula (*necpáli*), volt országgyűlési képviselő. 1850 jan. 13-án született a turócmezei Necpál községben. Tanulmányait a budapesti egyetemen

elvégezvén, 1872-ben Békés megye szolgálatába állott. 1879-ben Csanádmegyébe, Toronyára költözött, ahol átvette atyja egyik birtokának vezetését és attól kezdve élénk részt vett Csanádmegye közéletében és társadalmi mozgalmában. Ezután

hosszabb külföldi tanulmányutat tett, majd 1884-ben és 1887-ben Makó város országgyűlési képviselőjévé választotta a függetlenségi és 48-as párt programja alapján. 1892-ben Szolnok választotta meg. 1896-tól kezdve haláláig állandóan Makót képviselte. 1891-ben az Ugron-töredék kilépése után az anyapárt alelnökévé, 1893-ban pedig a lemondó Eötvös Károly helyébe elnökévé választotta. 1894 febr. 21-én mondott képviselőházi beszéde nevezetes momentum volt az egyházpolitikai vitának, mert ekkor felszólalásával rábírta pártját a szabadelvű reformok támogatására. Az 1895-ben bekövetkezett pártszakadás alkalmával a régi körből harmincötödmagával kilépett s az Eötvös-töredékkel új függetlenségi- és 48-as kört alakított, melynek elnökévé őt választották meg, de 1895 decemberében e tisztről lemondott Kossuth Ferenc javára. Részt vett pártjával az 1898-ban Bánffy ellen megindult obstrukcióban s a függetlenségi párt valamennyi politikai harcában. 1905 februárban a képviselőház elnökévé választották. Mint a Ház elnöke vett részt a nemzeti küzdelemben, majd 1906-ban ismét megválasztották a képviselőház elnökévé. 1907-ben a király valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. 1909-ben, mikor az Osztrák-Magyar Bank szabadalma meghosszabbításának kérdése aktuálissá vált, erőlyesen állást foglalt az önálló magyar jegybanknak 1911 jan. 1-én való felállítása mellett. Justh Gyula, mint elnök

pártatlanul és erélyesen vezette a Ház tárgyalásait, a házszabályokat liberális szellemben kezelte, sőt ebből a felfogásból a horvát obstrukciók sem engedtek. Kossuth Ferenc az önálló bankot követelő párthatározat következtében a pártelnökségről lemondott és hetvenegyedmagával kilépett, Justh pedig 1909 nov. 12-én lemondott a képviselőház elnöki állásáról s néhány nappal később élére állt a rövidesen 150 tagra szaporodott pártnak. Ez év végén Lukács László, mint designált miniszterelnök Justhral és pártjával kabinetalakítási tárgyalásokat kezdett folytatni, de a tárgyalások Justh intranzigens magatartásán meghiúsultak. Az 1910. évi választásokon a Justh Gyula vezetése alatt álló párt csaknem negyedére olvadt le. Hogy a függetlenségi és a 48-as párt akcióképességét visszanyerje, 1912-ben az általános és titkos választójog eszméjének propagálása érdekében országos körutra indult, majd obstrukciót indított Khuen-Héderváry gróf kormánya ellen, amely az új véderőtörvényjavaslatot képviselte. Justh ekkor szövetkezett a szociáldemokrata párttal és csaknem egy évig technikai obstrukcióval akadályozta meg a Ház normális munkáját. Az obstrukció megbuktatta a kormányt, de az utána következő Lukács-kabinet 1912. jun. 4-én Tisza István gróf házelnök segítségével egy államesinnel letörte a technikai obstrukciót és keresztülvitte a véderőjavaslatok elfogadását. Justh Gyula ezután lemondott a belső titkos tanácsosi méltóságról, azt adván okul, hogy a Házban történt események számára lehetetlenné teszik, hogy ezt a címet továbbra is megtartsa. Az ellenzék ekkor új koalícióra lépett, elfogadta kibontakozási alapul Justh választójogi programját, továbbá a két függetlenségi párt közösen, részletekig megállapított programot dolgozott ki. Valamennyi ellenzéki párt együttesen tiltakozott a házszabálysértések ellen s midőn az ülésteremben a további tanácskozásokat sipolással és trombitálással lehetlenné tették, Tisza az ellenzéki képviselőket több ízben rendőrokkal távoíttatta el, a mentelmi bizottság pedig több ülésről kitiltotta a zajongó képviselőket, köztük Justhot is. A kormány elleni küzdelem

s a közös választójogi alap újból összehozta a függetlenségi párt két csoportját, elnökül Justh Gyulát és Kossuth Ferencet, ügyvezető elnökül pedig Károlyi Mihály grófot választván. A további küzdelmeket hárman irányították, de az egység nem maradt meg sokáig a párt kebelén belül, mert a radikálisabb elveket hirdetőktől rövideesen eltávoztak a higgadtabb gondolkozású politikusok. Justh Gyula meghalt 1917 okt. 9-én.

Justh János (*necpáli*), volt országgyü-

lési képviselő. 1879 aug. 11-én született Tornyan, fia Justh Gyulának, a képviselőház volt elnökének. Középiskolái elvégzése után Budapesten jogot hallgatott s itt avatták jog- és államtudományi doktorrá. Tanulmányait befejezve, igazságügyi szolgálatba állott, amelytől mint pestvidéki törvényszéki aljegyző vált meg 1906-ban, mikor a hajduszoboszlói kerület képviselővé választotta függetlenségi- és 48-as programmal. Ugyane kerület választotta meg újra 1910-ben is.